

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 633/2022-80

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Fecifakom, Jesenná 8, Prešov, proti uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Svk 20/2021 zo 6. júla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 633/2022-15 z 10. novembra 2022 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky (doručenú ústavnému súdu 17. októbra 2022), ktorou sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľka žiada napadnuté uznesenie zrušiť, vrátiť vec najvyššiemu správneému súdu na opätovné konanie a priznať jej náhradu trov konania pred ústavným súdom.
2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh, napadnutých uznesení, vyjadrení správneho orgánu a zúčastnených vyplýva nasledovný stav veci:
3. Sťažovateľka (ďalej aj „žalobkyňa“) sa obrátila na správny súd – Krajský súd v Prešove (ďalej „krajský súd“) so žalobou o preskúmanie uznesení Okresného úradu Prešov, pozemkový a lesný odbor [pôvodne Obvodný pozemkový úrad v Prešove (ďalej aj „žalovaný“)] č. k. OPPaLH 99/92-1/S1 z 22. januára 1999, č. k. OPPaLH 99/92-11/S1 zo 7. apríla 1999 a č. k.

OPPaLH 99/92-13/S1 zo 14. apríla 1999. Žiadala o ich zrušenie a vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie. Žalobu odôvodnila najmä tým, že jej právna predchodkyňa ([REDACTED]) si neuplatnila reštitučné nároky a nikdy nesplnomocnila v tomto smere na konanie [REDACTED]. Krajský súd uznesením č. k. 4 S 37/2012-421 z 23. júna 2016 (prvé uznesenie) žalobu odmietol ako oneskorene podanú, pretože uvedené rozhodnutia správneho orgánu už boli právoplatné, a keďže boli vydané v roku 1999 a doručované splnomocnenej osobe, 30-dňová lehota na podanie žaloby už uplynula. Krajský súd zároveň konštatoval, že doručením rozhodnutí správneho orgánu sťažovateľke 22. októbra 2012 jej nezačala plynúť nová lehota na podanie opravného prostriedku.

4. Proti tomuto prvému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej „najvyšší súd“) rozhodol uznesením č. k. 1 Sžr 9/2018- 615 z 22. septembra 2020 (prvé uznesenie najvyššieho súdu) tak, že prvé uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že sa nedôsledne zaoberal námietkami sťažovateľky spochybňujúcimi splnenie podmienok na začatie reštitučného konania o nárokoch jej právneho predchodcu, čiže samotným splnomocnením spoločného zástupcu oprávnených osôb na konanie. Zároveň najvyšší súd uložil krajskému súdu opätovne sa zamerať na zistenie, či rozhodnutia žalovaného boli doručené splnomocnenej osobe a či tak nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť. Zároveň krajskému súdu uložil povinnosť overiť, či právna predchodkyňa sťažovateľky splnomocnila na svoje zastupovanie v reštitučnom konaní [REDACTED].

5. Krajský súd následne napadnutým uznesením (druhým uznesením) žalobu sťažovateľky opäť odmietol ako oneskorene podanú. Uviedol, že zo splnomocnenia z 20. novembra 1992 považoval za jasne preukázané, že jednotlivé osoby pod poradovými číslami 1 až 47 udelili plnomocnenstvo na zastupovanie ich práv a záujmov vo veci „*navrátenie užívacích práv k urbárskym pasienkom, pôde a ostatnému majetku urbáriátu obce Šváby. V prehlásení o jeho spôsobe prevzatia a o ďalšom užívaní*“, a to vo vzťahu k pozemkovým úradom, iným úradom štátnej správy, súdom, prokuratúre, organizáciám užívajúcim nehnuteľnosti a iným dotknutým osobám je uvedená aj právna predchodkyňa sťažovateľky. Krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutia žalovaného boli doručené splnomocnenej osobe – [REDACTED], ktorý tak mohol podať žalobu v lehote 30 dní od ich doručenia.

6. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu bolo opäť napadnuté odvolaním, no tentokrát ho najvyšším správny súd potvrdil svojím napadnutým uznesením, pretože sa plne stotožnil s jeho závermi o preukázanom oprávnení [REDACTED] zastupovať členov Urbárskeho spoločenstva Šváby (ďalej len „urbár“) pri uplatňovaní reštitučných nárokov, ako aj o doručení rozhodnutí správneho orgánu všetkým účastníkom konania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Sťažovateľka argumentuje najmä:

a) nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu,

- b) nevysporiadaním sa s námietkou sťažovateľky o neudelení plnomocenstva [REDACTED] jej právnou predchodkyňou,
- c) nevysporiadaním sa s čestným vyhlásením [REDACTED], že plnomocenstvo mu bolo udelené prevažne na komunikáciu so subjektmi užívajúcimi nehnuteľnosti urbáru, nie na iniciovanie reštitučných konaní a zastupovanie jeho členov,
- d) dodatočnými účelovými fabuláciami najmä zo strany prvostupňového správneho orgánu.

III.

Vyjadrenie žalovaného, najvyššieho správneho súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie žalovaného:

8. Žalovaný vo svojom značne rozsiahlom vyjadrení z 3. apríla 2023, z ktorého ústavný súd vyberá to najpodstatnejšie vo vzťahu k námietkam sťažovateľky, uviedol, že 15. apríla 1992 si urbár podaním zo 14. apríla 1992 uplatnil reštitučný nárok na majetok urbáru spočívajúci vo viacerých parcelách. Následne podaním z 21. decembra 1992 si urbár uplatnil ďalší reštitučný nárok na pozemkovoknižné parcely v katastrálnom území [REDACTED], kde zároveň uvádza, že boli odňaté bez náhrady a prešli na Čsl. štát.

9. Dňa 21. januára 1993 bola uzavretá dohoda o vydaní nehnuteľností medzi oprávnenou osobou: urbárom (zastúpeným [REDACTED]) a povinnou osobou: [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „povinná osoba“ – zastúpená [REDACTED]), (ďalej len „dohoda“). Pozemkový úrad v Prešove vydal 23. februára 1993 rozhodnutie č. 2609/92/Ba (správne číslo má byť 2606/92), ktoré nadobudlo právoplatnosť 19. marca 1993, ktorým schválil dohodu medzi urbárom podľa priloženého menného zoznamu z 20. novembra 1992 a povinnou osobou. Nehnuteľnosti v nej uvedené prešli tak na urbár. Zároveň o nehnuteľnostiach označených v čl. 5 sa malo vydať samostatné rozhodnutie v dôsledku nedostatku podkladov. Správa katastra mala na základe tohto právoplatného rozhodnutia zapísať nehnuteľnosti do listu vlastníctva urbáru, zastúpeného [REDACTED] (priložený zoznam z 20. novembra 1992 v celku). V rozhodnutí sa uvádzalo, že nehnuteľnosti boli odňaté v prospech veľkovýroby bez náhrady. Oprávnené osoby uplatnili svoje nároky výzvou na uzavretie dohody zo 14. apríla 1992 adresovanou povinnej osobe. Správny orgán v odôvodnení uvádza: „*Ďalej rozhodol, že nedeliteľnou súčasťou rozhodnutia je aj priložený zoznam členov Urbárskej spoločnosti Šváby.*“

10. V administratívnom spise (str. 39 – 41) sa zároveň nachádzajú doručky preukazujúce doručenie daného rozhodnutia urbáru 3. marca 1993 a povinnej osobe 2. marca 1993. Je zjavné, že súčasťou reštitučného administratívneho spisu bol menný zoznam s dátumom podľa rozhodnutia „20.11.1992“, ktorý sa v spise v súčasnosti nenachádza. Správny orgán nevie, kedy došlo k takej „manipulácii“ so spisom, že daný menný zoznam bol zo spisu „odstránený“. Zhodou náhod začalo byť takéto odstránenie listiny z reštitučného administratívneho spisu zo strany urbárikov a ich právnych zástupcov bežným javom (a to aj po mnohých rokoch od vydania aj ďalších reštitučných rozhodnutí, na základe ktorých sa plnilo v prospech urbárikov) a malo byť nedostatkom plnej moci na podanie reštitučného nároku podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o úprave vlastníckych vzťahov“).

11. Z menného zoznamu však bola vyhotovená kópia (overená 23. februára 1993 vtedajším prednostom Pozemkového úradu v Prešove – ██████████, vrátane jeho podpisu a okrúhlej modrej pečiatky). Táto kópia sa nachádza ako súčasť rozhodnutia č. 2609/92/Ba v internom archíve správneho orgánu, kde sa na ňu „zabudlo, resp. sa o nej nevedelo“, vďaka čomu ešte existuje a je k dispozícii správne mu orgánu. V uvedenom rozhodnutí sa ako dátum menného zoznamu uvádza 20. november 1992, no dátum mohol byť konajúcim úradníkom zle vyhodnotený, pretože označenie mesiaca vyzerá ako rímska II (porovnaním s ostatnými jednotkami na tejto listine), čiže môže ísť aj o 20. február, a nie 20. november.

12. Uvedený menný zoznam predstavuje zoznam splnomocnených osôb (spoločných zástupcov) vrátane ██████████ na uplatnenie reštitučného nároku podľa zákona o úprave vlastníckych vzťahov. Vzhľadom na veľkosť podielov (1648/2304) osôb, ktoré splnomocnili ██████████ na uplatnenie reštitučného nároku podľa zákona o úprave vlastníckych vzťahov, bolo zrejmé, že ide o postup v zmysle § 37 ods. 1 a 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pozemkových úpravách“), keď bol zvolený spoločný zástupca pre uplatnenie reštitučného nároku a daný zákon v § 42a určil predĺženú prekluzívnu lehotu na uplatnenie tohto nároku do 31. decembra 1993, pričom dôkazy bolo možné správne mu orgánu predložiť do 31. decembra 1995. Ak by nebola dosiahnutá nadpolovičná väčšina podielov, tak namiesto inštitútu spoločného zástupcu by sa v reštitučnom konaní konalo len s tými fyzickými osobami, ktoré si reštitučný nárok uplatnili, a nie so všetkými členmi urbáru.

13. Z hlasovacieho zoznamu Pasienkoveho spoločenstva v Šváboch vyplýva, že veľkosti podielov boli do menného zoznamu pravdepodobne zapisované podľa hlasovacieho zoznamu. Napríklad ██████████ v hlasovacom zozname pod poradovým číslom ██████ v mennom zozname pod poradovým číslom ██████ a podielom ██████ (hlasovací zoznam Pasienkoveho spoločenstva v Šváboch).

14. Dňa 20. decembra 1995 predložil ██████████ správne mu orgánu doklady pre reštitučné konanie s vyjadrením: „Predkladáme doklady podielnikov pozemkového spoločenstva vo veci vydanie rozhodnutia o prinavrátení vlastníctva k majetku Urbariátu bývalej obce Šváby“ (str. 62 admin. spisu).

15. Okresný úrad v Prešove, odbor pozemkového poľnohospodárstva a lesného hospodárstva (právny predchodca správneho orgánu) vydal ďalšie reštitučné rozhodnutie č. OPPaLH 99/92-1/S1 (právo platné 12. marca 1999). Ním správny orgán vydal v zmysle zákona o úprave vlastníckych vzťahov v nadväznosti na zákon o pozemkových úpravách oprávneným osobám – členom urbáru, ako pozemkového spoločenstva, zastúpeného ██████████, pozemky v katastrálnom území ██████████ (geometrický plán č. ██████████ z 10. júna 1998). Odôvodnenie uvádzalo, že boli vytvorené z pôvodnej pozemnoknižnej parcely mpč. ██████████ vedenej v PKV č. ██████████, ktorá bola odňatá bývalým urbárikom obce Šváby. Dokopy z uvedenej parcely s výmerou ██████████ bolo vydaných ██████████ pričom zvyšok bol zastavaný vodnou nádržou Delňa, príľahlými plochami, hrádzou, objektmi a oplotením. Vydaná plocha je pritom mimo areálu kúpaliska Delňa a oplotenia (str. 526 admin. spisu).

16. Správny orgán vydal dňa 7. apríla 1999 už tretie reštitučné rozhodnutie č. OPPaLH 99/92-11/S1 (právo platné 23. novembra 1999). Ním vydal opäť v zmysle zákona o úprave vlastníckych vzťahov

v nadväznosti na zákon o pozemkových úpravách oprávneným osobám – členom urbáru, ako pozemkového spoločenstva, zastúpeného [REDAKOVANÉ], pozemky v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] ako ďalšiu časť pôvodnej parcely mpč. [REDAKOVANÉ], ako parcelu [REDAKOVANÉ] v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] (str. 547 admin. spisu). Toto rozhodnutie bolo preskúmané Krajským súdom v Prešove a rozsudkom č. k. 2S 34/99-13 z 21. septembra 1999 potvrdené. V rozsudku sa uvádza: „... Zástupca oprávnenej osoby Urbáru Šváby - pozemkového spoločenstva so sídlom v Prešove navrhol preskúmané rozhodnutie ako správne potvrdiť. Poukázal na to, že právneho predchodcu navrhovateľa niekoľkokrát písomne vyzvali na vydanie nehnuteľnosti, avšak nehnuteľnosť im vydaná nebola. Tieto navrhovateľ ani neužíva, ale prenajíma ju inej osobe, ktorá na parcele zriadila skládku kovového šrotu.“ Ako vyplýva z administratívneho spisu, konanie prebiehalo za účasti urbáru, ktorý musel byť niekým zastúpený, keďže plnomocenstvo udelené tomu istému zástupcovi v predchádzajúcom administratívnom konaní nebolo pre toto súdne konanie dostačujúce. Zástupca urbáru sa tak musel niečím preukázať.

17. Dňa 14. apríla 1999 správny orgán vydal štvrté reštitučné rozhodnutie č. OPPaLH 99/92-13/S1 (právoplatné 4. júna 1999). Ním nevydal oprávneným osobám – členom urbáru, zastúpeným [REDAKOVANÉ], zvyšnú časť pôvodnej parcely mpč. [REDAKOVANÉ] v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]. V odôvodnení bolo uvedené, že parcela prešla zo zákona na JRD a následne na Československý štát. Kvôli zákonným prekážkam § 11 ods. 1 zákona o úprave vlastníckych vzťahov bolo za túto zvyšnú časť danej parcely priznané právo na náhradu podľa § 16 zákona o úprave vlastníckych vzťahov (str. 555 admin. spisu).

18. Koncom roka 1999 a začiatkom roka 2000 osoby uvedené v už uvedenom „štvrtom“ reštitučnom rozhodnutí požiadali Slovenský pozemkový fond (ďalej len „SPF“) o reštitučné náhrady. Niektorým bola poskytnutá finančná náhrada a niektorým náhrada vo forme náhradných pozemkov na základe zmlúv o bezodplatnom prevode vlastníctva k pozemkom (str. 7 rozsudku najvyššieho súdu č. k. 5Sžo/142/2010 z 24. marca 2011).

19. Dňa 25. apríla 1999 sa konalo rokovanie valného zhromaždenia urbáru a v bode 4 sa uvádza, že správu o činnosti predniesol práve [REDAKOVANÉ], ktorý informoval o vysporiadaní vlastníctva urbáru. V bode 8 zápisnice sa uvádza, že obšírnejšie informoval o priebehu prinávratenia vlastníctva urbáru a náročnosti jednotlivých postupov. Z toho logicky vyplýva, že informoval o prebiehajúcom reštitučnom konaní a minimálne prítomní tak vedeli, že toto konanie prebieha a že ho zariaďuje pán [REDAKOVANÉ] (str. 948 admin. spisu).

20. [REDAKOVANÉ] a spol. podali 16. januára 2004 na vtedajšej Správe katastra Prešov návrh na záznam do katastra – doplnenie žiadosti o zápis členov pozemkového spoločenstva do listu vlastníctva. Odvolával sa na už uvedené „tretie“ reštitučné rozhodnutie a na podiely uvedené v zozname oprávnených osôb, čoho dôkazom je listina zapísaná do KN pod PVZ č. [REDAKOVANÉ].

21. Na základe administratívneho spisu je zrejmé, že v čase vybavovania predmetnej reštitúcie o nej nepochybne vedeli nielen [REDAKOVANÉ], ale aj napr. [REDAKOVANÉ] (str. 42, 62 a nasl., 130, 679, 681 a nasl. admin. spisu) a predseda predstavenstva [REDAKOVANÉ] (str. 673, 680 admin. spisu).

22. Ak podľa podielnikov nebol [REDAKOVANÉ] v roku 1992 splnomocnený na uplatnenie reštitučného nároku, prečo členovia urbáru predkladali správny orgán v reštitučnom konaní z vlastnej iniciatívy bez jeho výzvy zoznam podielnikov z roku 1995. Tu jedna popisovaná dejová konštrukcia odporuje rade ďalších nimi popísaných dejových udalostí.

23. Na Obvodnom pozemkovom úrade Prešov (právny predchodca správneho orgánu) uplatnil 22. decembra 2004 [REDAKOVANÉ] listom z 20. decembra 2004 reštitučný nárok, ktorého prílohou bola aj dohoda o plnomocenstve, z ktorej vyplývalo, že osoby v nej uvedené (oprávnené osoby urbáru) ho splnomocňujú na uplatnenie reštitučného nároku (dôkaz – reštitučný nárok a dohoda o plnej moci).

24. [REDAKOVANÉ] ako štatutár urbáru podal na vtedajšiu Správu katastra Prešov žiadosť (zapísaná do [REDAKOVANÉ] z 10. decembra 2007 na zápis parcely a vlastníckych podielov do listu vlastníctva. V žiadosti uviedol: „... Pozemkový úrad dňa 23. februára 1993 svojím rozhodnutím č. j. 2609/92/Ba schválil dohodu uzavretú dňa 21.1.1993 medzi oprávnenými osobami Urbárske spoločenstvo Šváby a povinnou osobou Hydinársky štátny majetok š. p., ktorou sa vydávajú nehnuteľnosti v k. ú. Šváby ([REDAKOVANÉ]), medzi inými parcely č. [REDAKOVANÉ] podielnikom spoločenstva.“ Prílohami bolo rozhodnutie Pozemkového úradu Prešov č. 2609/92/Ba a notárska zápisnica N 610/95, Nz 472/95.

25. V roku 2008 okolo 106 až 107 osôb zúčastnených na reštitučnom konaní čestne vyhlásili, že nikdy nesplnomocnili [REDAKOVANÉ] na uplatnenie reštitučného nároku, pričom tieto čestné vyhlásenia boli predložené po tom, keď bolo „tretie“ reštitučné rozhodnutie potvrdené Krajským súdom v Prešove (č. k. 2S 34/99) potom, keď osoby uvedené v reštitučných rozhodnutiach z roku 1999 alebo ich právni nástupcovia požiadali a dostali od štátu reštitučné náhrady (v podobe finančnej alebo pozemkovej) na podklade „štvrtého“ reštitučného rozhodnutia. Takéto čestné vyhlásenie pritom 3. októbra 2008 podal aj samotný [REDAKOVANÉ] (str. 915 admin. spisu).

26. Účastníci reštitučného konania, zastúpení [REDAKOVANÉ], vzali listom z 11. novembra 2008 späť svoje podanie, čoho dôsledkom bolo zastavenie konania správnym orgánom rozhodnutím č. OPÚ-2009/911-24/Fe zo 4. mája 2009 (str. 966 admin. spisu).

27. V „prvom“ reštitučnom rozhodnutí išlo o pozemky pôvodného katastrálneho územia Šváby uvedené v reštitučnom nároku zo 14. apríla 1992. Zároveň číslo rozhodnutia uvedené v poznámke nad číslom rozhodnutia je rovnaké ako číslo na podaní z 21. decembra 1992 – 2606. Z toho vyplýva, že za podanie, ktorým sa uplatnil reštitučný nárok a začalo celé reštitučné konanie, je správnym orgánom považované práve podanie zo 14. apríla 1992 (doručené 15. apríla 1992) zaevidované pod č. 793. Ostatné podania boli považované za jeho doplnenia a spresnenia. Vtedajší procesný postup evidencie reštitučných nárokov a súvisiacich listín nemôže mať vplyv na hmotnoprávnu stránku reštitúcie. Správny orgán postupne čiastočnými meritórnymi rozhodnutiami „riešil“ nehnuteľnosti, ktoré si členovia urbáru nárokovali listom zo 14. apríla 1992 a ten mohol byť (pri zachovaní prekluzívnych lehôt) ďalšími podaniami rozšírený o nové skutočnosti. Rovnako správny orgán postupoval aj pri ďalších troch reštitučných rozhodnutiach v rámci tohto reštitučného konania, keďže aj tam bol citovaný postup podľa § 37 ods. 2 zákona o pozemkových úpravách. Spôsob evidencie podaní správneho orgánu nemá vplyv na obsah reštitučného nároku a jeho prípadné doplnenia rovnako ani na obsah vydaných rozhodnutí.

V samotných rozhodnutiach správny orgán odkazuje na § 37 zákona o pozemkových úpravách, čiže je zrejmé, že si bol od počiatku vedomý, že tu je využitý inštitút spoločného zástupcu, a to práve na základe splnomocnení z 20. novembra 1992. Samotné rozhodnutie č. 2609 (2606)/92/Ba uvádza, že [REDAKOVANÉ] bol zástupcom na základe tohto menného zoznamu.

28. Pozoruhodné je, že „prvé“ reštitučné rozhodnutie členovia urbáru ani ich právny zástupca nespochybňujú. Nepopierajú jeho doručenie spoločnému zástupcovi, pričom toto rozhodnutie vychádza z toho istého reštitučného nároku, ako aj ďalšie tri rozhodnutia, ktorých doručenie už spochybňujú s tvrdením, že na uplatnenie toho istého reštitučného nároku už [REDAKOVANÉ] nemal plnú moc. Popieranie udelenia plnej moci spoločnému zástupcovi (tým aj existencie JRD vo Šváboch) len zastiera skutočný záujem na časti pôvodnej parcely mpč. [REDAKOVANÉ] nevydanej z dôvodu zákonných prekážok „štvrtým“ reštitučným rozhodnutím. Na Okresnom úrade Prešov, katastrálny úrad je doteraz neukončené vkladové konanie V-4106/2005 (kúpna zmluva) podľa [REDAKOVANÉ], katastrálne územie [REDAKOVANÉ] týkajúce sa pozemku [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].

29. Z obsahu listiny z 20. novembra 1992 bez ohľadu na jej pomenovanie v roku 1992, 1993, 2012, prípadne 2022 je jednoznačné, že [REDAKOVANÉ] bol oprávnený na základe v nej uvedených mien predstavujúcich podiel (spolu 1648/2304 podielov) uplatniť reštitučný nárok prostredníctvom inštitútu spoločného zástupcu podľa § 37 ods. 1 a 2 zákona o pozemkových úpravách, pričom zákon o úprave vlastníckych vzťahov v čase uplatnenia reštitučného nároku nevyžadoval podmienku úradne osvedčeného podpisu splnomocniteľa na plnej moci.

30. Treba poukázať na to, že keď si podielníci (vrátane právnej predchodkyne sťažovateľky – [REDAKOVANÉ], uvedenej v mennom zozname pod č. 7 dňa 26. novembra 1999) uplatňovali na SPF právo na náhradu na základe „štvrtého“ reštitučného rozhodnutia, v žiadostiach citovali reštitučné rozhodnutia a niektorí následne podpisovali zmluvy o bezodplatnom prevode vlastníctva k náhradnému pozemku, tak nemali výhrady voči reštitučnému rozhodnutiu, ktoré bolo podkladom pre poskytnutie reštitučných náhrad a bolo vydané v konaní, v ktorom podľa nich absentovalo ich poverenie pre [REDAKOVANÉ] na podanie reštitučného nároku. Vrátili niektorí z nich z tohto dôvodu získané reštitučné náhrady? Práve naopak, [REDAKOVANÉ] ako štatutár urbáru požiadal Správu katastra Prešov o zápis nehnuteľností, ku ktorým bolo prinavrátené vlastníctvo v reštitučnom konaní vedenom podľa zákona o úprave vlastníckych vzťahov s účinkami *ex nunc* s odkazom na rozhodnutia vydané v tomto reštitučnom konaní.

31. Ako už bolo uvedené, tak v roku 1992 nemali podielníci urbáru splnomocniť [REDAKOVANÉ] na riešenie reštitúcie podľa zákona o úprave vlastníckych vzťahov, no mali tak urobiť až v roku 2004 pre uplatnenie reštitučného nároku podľa zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o navrátení vlastníctva k pozemkom“). Avšak takáto predostretá dejová konštrukcia jednotlivých reštitúcií je v rozpore s akoukoľvek logikou.

32. Je jasné, že podielnikom urbáru muselo byť známe, že prebehlo reštitučné konanie prinajmenšom pri uplatňovaní práva na reštitučné náhrady na SPF v rokoch 1999 a 2000. Zároveň sú zapísaní na listoch vlastníctva napr. k pozemkom im vydaným rozhodnutím č. 2609/92/Ba (č. 2606/92/Ba). Je možné, že by nevedeli ani to, na základe čoho boli zapísaní na liste vlastníctva? Príkladom sú pozemky [REDAKOVANÉ] evidované na [REDAKOVANÉ], katastrálne územie [REDAKOVANÉ].

Pôvodný titul nadobudnutia vlastníctva (pod B1) je uvedené „prvé“ reštitučné rozhodnutie. Z už uvedeného vyvstáva kľúčová otázka a to, prečo, keď podielníci popierajú splnomocnenia z roku 1992 pre [REDAKOVANÉ], sa nebránia úžitkom z tohto reštitučného konania plynúcim. Sám [REDAKOVANÉ], konajúc so správnym orgánom, vedel ako správny orgán rozhoduje. Ten od „prvého“ reštitučného rozhodnutia odkazoval na inštitút spoločného zástupcu v § 37 zákona o pozemkových úpravách. Správny orgán listinu z 20. novembra 1992 vyhodnotil v zmysle jej obsahu od počiatku ako splnomocnenie pre [REDAKOVANÉ] uplatniť reštitučný nárok podľa zákona o úprave vlastníckych vzťahov v mene členov urbáru. Prečo [REDAKOVANÉ] podal vyhlásenie o tom, že nebol splnomocnený na zastupovanie v reštitučnom konaní, až v roku 2021 a prečo neupozornil správny orgán, že reštitučný nárok podal bez oprávnenia a plné moci z 20. novembra 1992 boli predložené správne orgánu nedôvodne?

33. Podľa žalovaného je pravdepodobnejšie a logickejšie, že [REDAKOVANÉ] pravosť a pravdivosť reštitučného konania do toho času nespochybňoval, pretože reštitúciu podľa zákona o úprave vlastníckych vzťahov považoval za najvhodnejší (ak nie jediný) prostriedok na zmiernenie majetkových krívd spáchaných na pôvodných členoch pasienkového spoločenstva vo Šváboch. Pokiaľ minimálne menované osoby vedeli o tom, že uvedená listina z 20. novembra 1992 nebola významovo určená na reštitučné konanie v zmysle zákona o úprave vlastníckych vzťahov, prečo nepopierali splnomocnenia v čase, keď správny orgán ešte riešil danú reštitúciu, kedy sa podávali žiadosti na uplatnenie práva na náhradu (medzi týmito žiadosťami sú aj menované osoby, prípadne ich právni predchodcovia).

34. V zmysle uvedeného si treba odpovedať, či konal nezákonne správny orgán, ktorý v 90-tych rokoch v dobrej viere vyhodnocoval mu predkladané listiny vrátane listiny z 20. novembra 1992, pričom v záujme oprávnených osôb a v súlade so zákonom o úprave vlastníckych vzťahov zmierňoval ich majetkové krivdy spáchané v rozhodujúcom období, alebo či nezákonne konali osoby, ktoré absurdným výkladom aplikovaných reštitučných predpisov dospeli k presvedčeniu, že reštitučnými rozhodnutiami boli majetkovo poškodení a početnými žalobami sa domáhajú ich zrušenia.

35. Správny orgán dlhodobo vysvetľuje význam reštitúcie, ktorej zmyslom je prinavrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré boli odňaté štátom v rozhodujúcom období spôsobom špecifikovaným v § 6 ods. 1 a 2 zákona o úprave vlastníckych vzťahov. Reštitučným rozhodnutím, ktorým sa prinavracia vlastníctvo alebo priznáva právo na náhradu za žiadaný pozemok, sa nekonštituuje vlastníctvo štátu, ale sa deklaruje, že prechod, prípadne prevod z pôvodného vlastníka na štát nastal v rozhodujúcom období (25. februára 1948 až 1. januára 1990). Ide o podmienku reštitučného konania a žalovaný pri jej posudzovaní vychádza z údajov katastra a právnych predpisov upravujúcich „odňatie“ vlastníctva štátom v danom období.

36. Pokiaľ reštituenti sami začnú po rokoch spochybňovať reštitučné rozhodnutia, nemá zmysel iniciovať súdne konania na zrušenie týchto rozhodnutí, prípadne použitých plných mocí, lebo tým by sa postavenie reštituentov nezmenilo. Jedine reštitučné náhrady, ktoré už prijali, by prešli do režimu bezdôvodného obohatenia. Otázka vlastníctva žiadaných pozemkov by však ostala nevyriešená, pretože určením vlastníctva sa môže zaoberať len civilný súd, nie správny súd. Voči správne orgánu po reštitúcii podielníci urbáru podávali žaloby: [REDAKOVANÉ]

č. k. 3S/48/2012, Krajský súd v Prešove uznesením z 1. augusta 2012 zamietol žalobu, ktorou sa domáhal doručenia reštitučných rozhodnutí.

37. Vo veci [REDAKOVANÉ] č. k. 4Sp/11/2012 Krajský súd v Prešove uznesením z 13. novembra 2013 konanie zastavil. Vo svojom odvolaní predložili zoznam podielnikov, z ktorého malo vyplývať, kto splnomocnil [REDAKOVANÉ], aj napriek čestným vyhláseniam, že ho nikdy nesplnomocňovali podľa zákona o úprave vlastníckych vzťahov. Niektorí podielníci sa mali podpisovať za druhých a „pravých“ podpisov nemalo byť dostatok na dosiahnutie nadpolovičnej väčšiny podielov, čo vylučuje postup podľa § 37 ods. 2 zákona o pozemkových úpravách. Nevyužitie inštitútu spoločného zástupcu však nemá vplyv na začatie reštitučného konania podľa zákona o úprave vlastníckych vzťahov, ale iba na rozsah osôb zúčastnených v tomto konaní. Neriešil by sa celý urbár, ale iba jednotlivé fyzické osoby, ktoré si uplatnili nárok. Ani zákon o úprave vlastníckych vzťahov, ani zákon o pozemkových úpravách nevyžadovali úradne osvedčený podpis splnomocniteľa. Správny orgán nemal dôvod o pravosti podpisov pochybovať, keď napokon ani samotné oprávnené osoby v čase uplatňovania náhrady od SPF KO Prešov (1999/2000) nespochybňovali pravosť podpisov, čím došlo k ratihábicii prípadného konania [REDAKOVANÉ]. Najvyšší súd uznesením č. k. 4Sžr/19/2014 z 2. decembra 2014 zrušil uvedené uznesenie Krajského súdu v Prešove, vrátil vec na ďalšie konanie, zaviazal krajský súd preskúmať splnenie procesných podmienok na začatie konania o opravnom prostriedku a v prípade splnenia vykonať súdny prieskum napadnutých rozhodnutí uvedeným spôsobom a v zmysle zisteného skutkového stavu o veci rozhodnúť. Dňa 11. júna 2015 krajský súd uznesením č. k. 4Sžr/19/2014 z 2. decembra 2014 zastavil konanie z dôvodu spät'vzatia návrhu.

38. Dňa 28. februára 2013 podali [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] návrhy na preskúmanie reštitučných rozhodnutí („dva“ až „štyri“). U [REDAKOVANÉ] bolo konanie zastavené uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 2S/11/2013 z 31. júla 2013, ktoré bolo potvrdené uznesením najvyššieho súdu č. k. 10Sžr/186/2013 z 10. decembra 2014. Rovnako u [REDAKOVANÉ] bolo konanie zastavené uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 3Sp/9/2013 z 30. mája 2014 a potvrdené uznesením najvyššieho súdu č. k. 7Sžr/89/2014 zo 17. decembra 2015.

39. Na Krajskom súde v Prešove boli podané aj návrhy proti nečinnosti orgánu verejnej správy, kde boli návrhy [REDAKOVANÉ] (sp. zn. 1s/23/2013), [REDAKOVANÉ] (sp. zn. 4S/30/2013), [REDAKOVANÉ] (sp. zn. 3S/60/2013) a iných zamietnuté. Keďže šlo o jednoinštančné konania podľa štvrtej hlavy piatej časti zákona Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), opravné prostriedky neboli prípustné a odvolania a dovolania boli najvyšším súdom odmietnuté a konania zastavené.

40. Niektoré uvedené rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu boli napadnuté aj na ústavnom súde [REDAKOVANÉ] (II. ÚS 703/2017), [REDAKOVANÉ] (III. ÚS 364/2014), [REDAKOVANÉ] (II. ÚS 252/2013), [REDAKOVANÉ] (II. ÚS 200/2016), [REDAKOVANÉ] (II. ÚS 230/2016)], kde boli odmietnuté pre zjavnú neopodstatnenosť.

41. Správny orgán k tvrdeniu sťažovateľky, že boli porušené jej základné práva, poukazuje na fakt, že ak mu boli predložené nepravé podpisy na mennom zozname a reštituentom bolo napriek tomu prinavrátené vlastníctvo a poskytnuté reštitučné náhrady, poškodeným by mal byť štát, a nie reštituenti. Reštitučným rozhodnutím bolo možné len „dať“ za predpokladu, že boli splnené podmienky. V prípade ich nesplnenia sa zachováva majetkový status quo. Správny orgán

pri vydávaní všetkých štyroch pozitívnych reštitučných rozhodnutí nemal vedomosť, že podpisy na listine z 20. novembra 1992 nie sú pravé.

42. Pokiaľ podielníci vrátane sťažovateľky vnímajú situáciu tak, že boli poškodení tým, že im boli pridelené náhrady v podobe pozemkov a finančné náhrady, nič im nebráni tieto vrátiť štátu, čím sa vyhnú aj podávaniu zmätočných žalôb. Tu žalovaný skôr poukazuje na čl. 5 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého zjavné zneužitie práva nepožíva právnu ochranu. Súd môže odmietnuť a sankcionovať právne úkony smerujúce k zneužitiu práva, svojvoľnému a bezúspešnému uplatňovaniu alebo bráneniu práva.

43. Napokon správny orgán uvádza aj súdne konania iniciované urbárikmi (určovacie žaloby), ktorými chceli dokázať zachovanie vlastníctva k niektorým pozemkom, na ktoré sa uplatnil reštitučný nárok. Šlo o rozsudky Krajského súdu v Prešove č. k. 1Co/62/2018 zo 17. januára 2019 (zrušený uznesením najvyššieho súdu č. k. 5Cdo/141/2022 z 29. júna .2023) a č. k. 25Co/102/2018 z 8. júla 2020 (žaloba zamietnutá).

44. Faktom ostáva, že popieranie, resp. zrušenie plných mocí z 20. novembra 1992, prípadne ich vyhlásenie za neplatné neprinesie žiadnu pozitívnu zmenu v majetkovom postavení urbárikov. Zrušenie reštitučných rozhodnutí totiž neznamená obnovenie vlastníckych vzťahov k žiadaným nehnuteľnostiam, pretože nimi žiadne vlastníctvo štátu nevzniklo. Ak vlastníctvo štátu v rozhodnom období vzniklo, zrušením reštitučných rozhodnutí by nastal stav bezdôvodného obohatenia urbárikov na úkor štátu.

45. Presvedčeniu urbárikov, že ich vlastníctvo k žiadaným nehnuteľnostiam je zachované, správny orgán nijako nebráni. Nerozumie však, prečo prevzali reštitučné náhrady od štátu, ak tvrdia, že reštitučné konanie podľa zákona o úprave vlastníckych vzťahov sa konalo bez ich vedomia a zároveň považujú svoje vlastníctvo k žiadaným nehnuteľnostiam za zachované. Ak reštitúciu podľa zákona o úprave vlastníckych vzťahov popierajú, celkom zmätočne už pôsobí ich následné uplatnenie reštitučného nároku podľa zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom. Pokiaľ je vlastníctvo zachované, nie je dôvod na reštitúciu a zároveň ani nie je možná, a to či podľa zákona o úprave vlastníckych vzťahov alebo zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom. Definitívne si tak vlastníctvo k žiadaným nehnuteľnostiam musia urbárici vyriešiť v civilnom konaní.

III.2. Vyjadrenie najvyššieho správneho súdu:

46. Najvyšší správny súd vo svojom vyjadrení zo 7. decembra 2022 k ústavnej sťažnosti sťažovateľky uviedol, že krajský súd v danej veci postupoval správne, keď sa po podaní opravného prostriedku sťažovateľkou zameril na posúdenie splnenia procesných podmienok, a to najmä na včasnosť jeho podania. Pretože bola žaloba na krajskom súde podaná po uplynutí 30-dňovej lehoty odo dňa doručenia napadnutých rozhodnutí splnomocnencovi [REDAKOVANÉ] (právna predchodkyňa sťažovateľky), žalobu sťažovateľky ako oneskorene podanú svojím uznesením z 28. septembra 2021 odmietol.

47. Najvyšší správny súd svojím napadnutým uznesením toto uznesenie krajského súdu potvrdil, pričom sa stotožnil s jeho názorom a zároveň svoje napadnuté uznesenie primerane odôvodnil, reagujúc na zásadné odvolacie námietky sťažovateľky, najmä namietané nedostatočné zistenie

skutkového stavu týkajúce sa predovšetkým splnenia procesných podmienok konania, čo sa v prípade sťažovateľky týka hlavne včasnosti podania žaloby.

48. Najvyšší správny súd tu poukazuje na všeobecne známu skutočnosť, že súd nie je povinný reagovať na všetky argumenty strán konania, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie sporu podstatný a rozhodujúci význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu [rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veciach Ruiz Torija v. Španielsko, Hiro Balani v. Španielsko, Georgiadis v. Grécko, Higgins a ďalší v. Francúzsko, ako aj II. ÚS 44/03, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013]. Časť odvolacích námietok vyhodnotil ako právne irelevantné a napriek tomu, že sa nimi vecne nezaoberal, uviedol svoje dôvody na str. 15 napadnutého uznesenia.

49. V rámci konania bolo preukázané, že správny orgán v čase vydania uznesení postupoval v súlade so zákonom, keď konal s pánom [REDAKOVANÉ] ako splnomocnencom. Najvyšší správny súd nemal pochybnosť o riadnom zistení skutkového stavu krajským súdom, pokiaľ ide o dodržanie zákonnej lehoty na podanie opravného prostriedku sťažovateľkou.

50. Najvyšší správny súd svoj právny názor aj v zmysle § 157 OSP riadne odôvodnil, pričom nesúhlasí s námietkou sťažovateľky, že nedostala žiadnu odpoveď k otázke stanov urbáru. V tejto súvislosti odkazuje na str. 14 napadnutého uznesenia. To, že sa sťažovateľka s odôvodnením nestotožňuje, neznamená, že odôvodnenie absentuje.

51. Právo na spravodlivé súdne konanie nie je zárukou rozhodnutia v prospech strany konania. Jeho zmyslom je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a rozhodnutie bolo zákonné, preskúmateľné, nearbitrárne (I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05, IV. ÚS 410/2011). Z toho dôvodu navrhuje najvyšší správny súd ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovieť.

III.3. Replika sťažovateľky:

52. Sťažovateľka vo svojej replike z 5. januára 2023 doplnenej 12. januára 2023 uviedla, že s tvrdením najvyššieho správneho súdu o správnosti napadnutého uznesenia nesúhlasí z dôvodu dvoch rozhodnutí najvyššieho súdu (č. k. 1Sžr138/2013 z 12. augusta 2014 a č. k. 1Sžr9/2018 z 22. septembra 2020), ktorými vytkol krajskému súdu, že sa dôsledne nezaoberal námietkami sťažovateľky spochybňujúcimi splnenie podmienok na začatie reštitučného konania, čiže samotnému splnomocneniu spoločného zástupcu oprávnených osôb. Napriek tomu, že najvyšší súd uložil krajskému súdu povinnosť zamerať sa na zistenie, či rozhodnutia žalovaného boli doručené spoločnému splnomocnencovi, teda či nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť, ako aj overiť, či bolo právnou predchodkyňou sťažovateľky udelené [REDAKOVANÉ] splnomocnenie na jej zastupovanie v reštitučných konaniach, krajský súd vydal ďalšie uznesenie (z 28. septembra 2021), ktorým uvedené odignoroval a riadil sa svojimi nepodloženými domnienkami, ktorých nesprávnosť je toho času už preukázaná. Krajský súd sa nezaoberal menným zoznamom z 20. novembra 1992, ale len podpisom právnej predchodkyne sťažovateľky (por. č. 7 na zozname), a preto platnosť tohto zoznamu – splnomocnenia ani neposudzoval v zmysle § 37 ods. 2 zákona o pozemkových úpravách a neuviedol, či splnomocnenie podpísali urbárnici, ktorí disponujú nadpolovičnou väčšinou v rámci spoločenstva. Zaoberať sa posúdením celého menného

zoznamu plnomocenstva bolo nutné vzhľadom na sťažovateľkou tvrdené skutočnosti o nepravosti podpisov na plnomocenstve. Tieto podpisy bolo treba jednoznačne posúdiť, preukázať a odôvodniť, najmä pokiaľ ide o ich pravosť.

53. Krajský súd považoval podpis právnej predchodkyne sťažovateľky z 20. novembra 1992 za pravý, pričom sťažovateľkou tvrdené nesprávnosti v ňom nevidel. Najmä nevnímal, že na danom plnomocenstve sú čitateľne podpísané osoby, ktoré na ľavej strane uvedené nie sú. Neregistroval, že niektoré osoby uvedené na tejto listine nie sú (ani nikdy neboli) podielníkmi pozemkového spoločenstva urbáru, pretože nie sú ani v notárskej zápisnici N 610/95, Nz 472/95 z 21. decembra 1995 (medzi 54 podielníkmi) a ani v zozname 148 osôb, ktorých menný zoznam svojvoľne vytvoril žalovaný a s ktorými následne aj konal ako s účastníkmi konania.

54. V zmysle už uvedeného sťažovateľka konštatuje, že z postupu krajského súdu, ktorý následne aproboval najvyšší správny súd, vyplýva, že menný zoznam z 20. novembra 1992 nie je plnomocenstvom v zmysle § 37 ods. 2 zákona o pozemkových úpravách a žalovaný nebol oprávnený na základe tohto zoznamu v danom reštitučnom konaní konať.

55. Najvyšší správny súd nezaoberal sa námietkami sťažovateľky nedal odpoveď na okruh účastníkov reštitučného konania a na to, že žalovaný bez návrhu [REDAKOVANÉ] doplnil zoznam reštituentov na 148 osôb, čiže si bez plnomocenstva alebo návrhu týchto osôb vytvoril okruh účastníkov konania.

56. Taktiež sa nezaoberal námietkou sťažovateľky, že žalovaný prvýkrát poukázal na menný zoznam 47 členov urbáru z 20. novembra 1992 až vo vyjadrení z 28. júna 2012 adresovanom krajskému súdu. Dovtedy sa tento menný zoznam/plnomocenstvo z 20. novembra 1992 v reštitučnom spise nenachádzal. Žiadne zákonné ustanovenie neumožňuje predložiť plnomocenstvo na zastupovanie v správnom konaní po 10 rokoch.

57. Najvyšší správny súd sa nevysporiadal ani s tým, že plnomocenstvom z 20. novembra 1992 boli splnomocnené 3 osoby, ale neboli dodržané podmienky § 37 ods. 2 zákona o pozemkových úpravách, pretože nebol určený spôsob ich konania.

58. Najvyšší správny súd odignoroval aj námietku týkajúcu sa čestných vyhlásení v spise z 28. septembra 2008 až 5. novembra 2008 (č. 1. 818 až 849 a 852 až 926), kde uvedené osoby vyhlásili, že [REDAKOVANÉ] nikdy nesplnomocnili na zastupovanie a nikdy nemali vôľu byť ním zastúpené pred Okresným úradom Prešov. Rovnako sa najvyšší správny súd nezaoberal ani čestným vyhlásením [REDAKOVANÉ] z 2. októbra 2021.

59. Sťažovateľka sa nestotožňuje s názorom najvyššieho správneho súdu, že krajský súd postupoval správne, keď sa po podaní opravného prostriedku sťažovateľky zameral na splnenie procesných podmienok, pričom usúdil, že sťažovateľka podala opravný prostriedok po uplynutí 30-dňovej lehoty (od doručenia rozhodnutia navrhovateľovi, resp. splnomocnencovi) na jeho podanie, v dôsledku čoho ho odmietol.

60. Poukázala na judikatúru ústavného súdu vo veci sp. zn. III. ÚS 279/2010 z 25. augusta 2010: „... Ak totiž správny orgán s fyzickou osobou alebo právnickou osobou nekoná ako s účastníkom konania, hoci tak konať mal a mal mu predpísaným spôsobom oznámiť svoje rozhodnutie, potom toto vydané administratívne rozhodnutie, hoci doručené všetkým ostatným účastníkom konania, nemôže nadobudnúť právoplatnosť. Vyplýva to z legálnej definície právoplatného

administratívneho rozhodnutia obsiahnutej v ustanovení § 52 ods. 1 Správneho poriadku [rozhodnutie, proti ktorému sa nemožno odvolať (podať rozklad), je právoplatné]. Preto, ak všeobecný súd v správnom súdnictve rozhodnutím uloží správne orgánu doručiť prvostupňové správne rozhodnutie subjektu, s ktorým sa malo v správnom konaní konať ako s účastníkom, potom zo štvrtej vety § 250b ods. 2 OSP jednoznačne vyplýva, že cieľom súdneho rozhodnutia je okrem iného aj zabezpečiť opomenutému účastníkovi možnosť podať proti správne rozhodnutiu prvého stupňa odvolanie.“

61. Okrem toho sťažovateľka poukázala aj na ďalšie rozhodnutia krajského súdu v iných konaniach proti žalovanému v reštitučných veciach pozemkového spoločenstva urbáru, ktorými krajský súd uložil žalovanému doručiť navrhovateľom žiadané rozhodnutia (uznesením č. k. 4S16/2012 z 18. decembra 2012 – právoplatné 12. februára 2013, uznesením č. k. 4S17/2012 z 18. decembra 2012 – právoplatné 12. februára 2013) a v odôvodnení ktorých krajský súd uviedol, že z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že žalovaný v 1. rade konal so [REDAKOVANÉ] bez toho, aby sa tento preukázal, že je oprávnený konať za oprávnené osoby. Takéto oprávnenie zo stanov urbáru, na ktoré poukazuje žalovaný, nevyplýva. Z obsahu administratívneho spisu zároveň vyplýva, že sťažovateľka nesplnomocnila na konanie v reštitučných veciach žiadnu inú osobu, a to ani podľa § 24 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

62. Keďže z uvedených rozhodnutí krajského súdu vyplýva, že napadnuté rozhodnutia žalovaného neboli doručené všetkým účastníkom konania, nemôžu byť právoplatné, bez ohľadu na to, či je na nich vyznačená právoplatnosť a vykonateľnosť. Zároveň, keď z rozhodnutia krajského súdu č. k. 1S54/2012 zo 4. septembra 2012 vyplýva, že „... [REDAKOVANÉ], *nebol osobou splnomocnenou účastníčkou správneho konania [REDAKOVANÉ]...“*, tak sťažovateľka nemohla podať opravný prostriedok po uplynutí 30-dňovej lehoty (počítanej odo dňa doručenia rozhodnutia navrhovateľovi, resp. splnomocnencovi), keďže právna predchodkyňa sťažovateľky žiadneho splnomocnenca v tejto veci nemala.

IV.

63. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

64. Ústavný súd nepatrí do systému všeobecných súdov, ale v zmysle čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. V dôsledku toho nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkového stavu. Ústavný súd nezastupuje všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne

neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. III. ÚS 697/2021).

65. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia. Rovnako ESLP vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že nie je nutné dávať odpoveď na každý argument strany konania, vrátane tých, ktoré sú pre rozhodnutie bezvýznamné. Ak však ide o kľúčový argument, vyžaduje sa práve na špecifickú odpoveď (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, Higgins proti Francúzsku z 19. 2. 1998).

66. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie najvyššieho správneho súdu, treba poukázať na špecifickú povahu správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahrádzať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Z toho vyplýva, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje len právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (podobne IV. ÚS 127/2012). Napadnuté uznesenie najvyššieho správneho súdu tak nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s uznesením krajského súdu a rozhodnutiami správnych orgánov, ktoré mu predchádzali.

67. Pokiaľ ide o znalecké posudky, ktoré predložila ústavnému súdu sťažovateľka a ktoré preukazujú, že niektoré podpisy urbárikov na splnomocnení pre [REDAKOVANÉ] boli sfalšované, tak tento dôkaz týkajúci sa skutkového stavu bol predložený až po tom, keď už vo veci rozhodol najvyšší správny súd. Zároveň ústavný súd poukazuje na vyjadrenie žalovaného, ktorý pripomína, že reštitučné konanie by bolo prebehlo napriek tomu, týkalo by sa však tých urbárikov, ktorí by si reštitučné právo uplatnili samostatnými podaniami.

68. Ústavný súd dáva do pozornosti vyjadrenie žalovaného, že zákon o úprave vlastníckych vzťahov v čase uplatnenia reštitučného nároku nevyžadoval podmienku úradne osvedčeného podpisu splnomocniteľa na plnej moci a žalovaný sa tak konaním v dobrej viere nedopustil nesprávneho úradného postupu.

69. Jednotlivé reštitučné rozhodnutia boli vybavené pozitívne, čoho dôsledkom bolo majetkové plnenie v podobe vrátenia, resp. náhrady pozemkov, alebo peňažných plnení členom urbáru. Zrušenie reštitučných rozhodnutí a ich prípadná zmena by mohla byť len zmenou k horšiemu, pokiaľ ide o majetkové práva urbárikov.

70. Ústavný súd zaujala poznámka žalovaného, že sťažovateľka spolu s ostatnými urbárikmi sa nedomáhajú zrušenia „prvého“ reštitučného rozhodnutia a nepopierajú jeho doručenie

spoločnému zástupcovi, pričom vychádza z toho istého reštitučného nároku ako ďalšie tri rozhodnutia, ktorých doručenie už spochybňujú s tvrdením, že na uplatnenie toho istého reštitučného nároku už [REDAKOVANÉ] nemal plnú moc. Podľa presvedčenia žalovaného popieranie udelenia plnej moci spoločnému zástupcovi (tým aj existencie JRD vo Šváboch) len zastiera skutočný záujem na časti pôvodnej parcely mpč. [REDAKOVANÉ] nevydanej z dôvodu zákonných prekážok „štvrtým“ reštitučným rozhodnutím. Na Okresnom úrade Prešov, katastrálny úrad je totiž doteraz neukončené vkladové konanie V-4106/2005 (kúpna zmluva) podľa [REDAKOVANÉ], katastrálne územie [REDAKOVANÉ] týkajúce sa pozemku [REDAKOVANÉ].

71. Ústavný súd poukazuje na fakt, že žalovaný sa vo svojej odpovedi zo 6. februára 2009 adresovanej [REDAKOVANÉ] vyjadril, že čestné vyhlásenia 107 urbárikov o tom, že nikdy nespĺnomocnili [REDAKOVANÉ] na ich zastupovanie, nemôže akceptovať v rámci žiadosti o zrušenie reštitučných rozhodnutí, pretože tieto čestné vyhlásenia neboli vykonané pred žalovaným, ktorý ich tak nemohol poučiť o následkoch nepravdivého čestného vyhlásenia. Sťažovateľka, resp. jej právny zástupca, si tak mohli bezodkladne dať vypracovať znalecký posudok pre účely preukázania svojich tvrdení. Keďže však ostali v tomto smere pasívni, žalovaný, krajský súd aj najvyšší správny súd tak pracovali so skutkovým stavom, ktorý mali k dispozícii a na základe ktorého dospeli k záveru, že [REDAKOVANÉ] bol splnomocnený za urbárikov konať, reštitučné rozhodnutia mu boli doručované, ako napokon vyplýva zo spisového materiálu žalovaného, čo viedlo k nadobudnutiu ich právoplatnosti. Zadanie na vypracovanie znaleckých posudkov je až z 1. marca 2022 a sťažovateľka ich predložila najvyššiemu správne súdu 24. júla 2022. Najvyšší správny súd však vydal napadnuté uznesenie už 6. júla 2022.

72. Predkladanie znaleckých posudkov ústavnému súdu nie je relevantné, pretože ten sa zameriava na prieskum zlučiteľnosti záverov orgánov verejnej moci s ústavou a medzinárodnými zmluvami. Pričom závery, ku ktorým dospel najvyšší správny súd, vychádzajú z podkladov, ktoré mal k dispozícii, a ustáleného skutkového stavu, nemožno označiť za nesprávne, či dokonca ústavne nekonformné.

73. Vyhlásenie [REDAKOVANÉ] z 2. októbra 2021, že nebol splnomocnený na zastupovanie členov urbáru v reštitučných konaniach, je v rozpore s tým, že bol mimoriadne aktívny, čo sa týka uplatňovania reštitučných práv za urbár a jeho členov (ako vyplýva zo spisového materiálu žalovaného). Prečo a na základe čoho potom [REDAKOVANÉ] konal?

74. K tvrdeniu o údajných účelových fabuláciách zo strany žalovaného ústavný súd dodáva, že keďže tieto tvrdenia sťažovateľky neboli vysvetlené, odôvodnené ani preukázané, ústavný súd sa nimi nebude zaoberať.

75. K povinnosti doručovať rozhodnutia účastníkom konania alebo ich zástupcom, na ktorú poukázala sťažovateľka, ústavný súd dodáva, že v danej veci boli rozhodnutia žalovaného preukázateľne doručené [REDAKOVANÉ]. Žalovaný ich doručenie neopomenul, ale mu ich v dobrej viere doručil. K uzneseniu krajského súdu č. k. 1S/54/2012 zo 4. septembra 2012, na ktorý odkazuje sťažovateľka, ústavný súd dodáva, že to sa nezmieňuje o sťažovateľke, jej právnej predchodkyni či [REDAKOVANÉ], a v danom konaní bolo zistené, že splnomocnenec nebol oprávnený za osoby, ktoré mal zastupovať, konať, keďže to nevyplývalo ani zo spisu správneho orgánu. Táto situácia nie je prirovnateľná k situácii sťažovateľky, keď bolo zastúpenie urbárikov [REDAKOVANÉ] preukázané ako správne orgánu krajskému

súdu, s čím sa stotožnil aj najvyšší správny súd. Sťažovateľka predložila dôkaz o nepravosti niektorých podpisov až v čase po rozhodnutí najvyššieho správneho súdu.

76. Ako vyplýva z uznesenia ústavného súdu č. k. II. ÚS 703/2017-12 z 15. novembra 2017 «... Druhá hlava piatej časti OSP v ustanovení § 250b ods. 2 v spojení s ustanovením § 250l ods. 2 OSP upravuje, že ak „žalobu“ podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie správneho orgánu nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom konania malo konať, súd overí správnosť tohto tvrdenia a uloží správnejmu orgánu doručiť tomuto účastníkovi správne rozhodnutie a podľa okolností odloží jeho vykonateľnosť. Týmto stanoviskom súdu je správny orgán viazaný. Po uskutočnenom doručení predloží správny orgán spisy súdu na rozhodnutie o žalobe. Ak sa v rámci správneho konania po vykonanom pokyne súdu na doručenie správneho rozhodnutia začne konanie o opravnom prostriedku, správny orgán o tom súd bez zbytočného odkladu upovedomí. Podľa § 250b ods. 3 v spojení s ustanovením § 250l ods. 2 OSP, súd postupuje podľa ods. 2, len ak k vydaniu rozhodnutia, ktoré nebolo žalobcovi doručené, neuplynula lehota troch rokov... Zákonodarca určením prekluzívnej lehoty navodzuje stav právnej istoty ako základného princípu materiálneho právneho štátu, a z neho vyvoditeľných princípov legitímneho očakávania a predvídateľnosti právnych účinkov uplatnenia ochrany práva.». Ústavný súd tu dodáva, že so sťažovateľkou sa konalo (v zastúpení) a rozhodnutie bolo doručené (zástupcovi). Trojročná lehota bola zároveň viac ako prekročená.

77. Ignorovaním uplynutia lehoty v zmysle § 250b ods. 2 a 3 OSP by sa narušil princíp právnej istoty a takto by bolo možné zasahovať do nadobudnutých práv účastníkov správneho konania bez obmedzenia zákonnými lehotami.

78. Svoje miesto si tu nepochybne nachádza klasická právna zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“ (právo patrí bdelym, resp. právo je písané pre bdelych), čiže nositeľ práva nesie zodpovednosť za jeho neuplatnenie, resp. neustráženie, ako konštatuje aj EŠLP vo svojich aktuálnych rozhodnutiach (napr. Bucková proti Českej republike č61953/16 zo 6. 10. 2022 a Žilková proti Slovenskej republike č. 38092/13 zo 6. 6. 2013).

79. Do pozornosti dáva ústavný súd aj svoju ustálenú judikatúru (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00), podľa ktorej postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom (v prípade sťažovateľky procesnými predpismi upravujúcimi postup súdu v rámci správneho súdnictva) nemožno hodnotiť ako porušenie základných práv.

80. Ústavný súd sa už vo svojich skorších rozhodnutiach (I. ÚS 541/2014 a III. ÚS 364/2014), ktoré odmietol ako zjavne neopodstatnené, zaoberal otázkou doručovania uvedených rozhodnutí žalovaného (č. k. OPPaLH 99/92-1/S1 z 22. januára 1999, č. k. OPPaLH 99/92-11/S1 zo 7. apríla 1999 a č. k. OPPaLH 99/92-13/S1 zo 14. apríla 1999) a aplikáciou § 250b ods. 2 a 3 OSP. Zároveň vo svojej ďalšej judikatúre (napr. I. ÚS 237/2016) aproboval aplikáciu lehoty v zmysle § 250b ods. 3 v konaní podľa tretej hlavy piatej časti OSP a ani v prípade sťažovateľky nevidí ústavný súd dôvod na odlišné závery.

81. V tejto situácii je už nevyhnutné, aby prevážil princíp právnej istoty nad oneskorenými záujmami sťažovateľky (ktorých zmysel ostáva nejasný), pretože rozhodnutia žalovaného smerovali k pozitívnym majetkovým záverom pre sťažovateľku (ako aj jej právnu predchodkyňu).

82. Ústavný súd konštatuje, že záver, ku ktorému najvyšší správny súd dospel, tak nemožno označiť za svojvoľný (arbitráry). Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho správneho súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti jeho napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom.

83. Ústavný súd preto dospel k záveru, že napadnuté uznesenie najvyššieho správneho súdu nie je poznačené zjavným omylom. Uznesenie je zároveň akceptovateľným spôsobom odôvodnené a dáva jasnú odpoveď na všetky relevantné námietky a argumenty, ktoré uplatnila sťažovateľka. Napadnuté uznesenie najvyššieho správneho súdu nebolo spôsobilé porušiť základné práva a práva sťažovateľky, ktoré označila v ústavnej sťažnosti. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti sťažovateľky v časti, v ktorej bola prijatá na ďalšie konanie, nevyhovuje.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu